

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 27. Den 3 Julii 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.

Justitsraad og Deputeret i det
danste Cancellie.

Peter Johan Monrad.

Justitsraad og Departementets
Chef i det danste Cancellie.

Offentlige Foranstaltninger.

(Slutning af Indberetningen om Vaisenhusets Til-
stand og Bestyrelse, &c.)

Efter saaledes at have vilst Stiftelsens Tilstand i
Henseende til dens Formue, og de ved samme underholdte
Børn, berører Directionen

3) de Bestemmelser og Forandringer der synes den
nødvendige og nyttige til Indretningens hensigtsmæssig-
gere Fremme. Saalænge som det endnu ikke var af-
gjort, om et Vaisenhuus igjen skulde opbygges i samme
Form, som det afbrændte, eller hvad Hoved-Indretnin-
ger i saa Fald skulde substitueres, ansaae Directionen det
nød-

nødvendigt at sœie saadanne interimistiske Foranstaltninger, at saavel de allerede antagne Børn, som de der imidlertid antoges, kunde nyde den Opdragelse og Underviisning, som stemmer overeens med Stiftelsens Plesmeed. Omendstjændt Directionen i det Hele ingen Grund mælde at have til at tvivle paa, at jo de fleste i Kjøbenhavn udsatte Baisenhussbørn, som ere hos deres Naarørende eller stikkelige Pleiesforældre, ere efter Omstændighederne vel der, saa anseer den dog ikke denne Maade at sørge for deres Underholdning som den fordeeligste, ei heller finder den det raadeligt, at lade deres Underviisning beroe paa Pleiesforældrene selv, som den har erfaret, tidt at vælge maadelige Skoler, hvor de næsten intet lære. Directionen ønsker derfor meget, at der kunde raades Ved paa denne Mangel, og haaber at kunne til den Ende foreslaae hensigtsmæssige Foranstaltninger. Hvad de udenfor Byen og paa Landet adspredte Børn angaaer, anmærker Directionen, at det er overeensstemmende med Baisenhussets Fundats, at Hs. Majestæts Undersaatter i begge Riger skulde have lige Adgang til de Belgjerninger og den Understøttelse, som Stiftelsen forunder de trængende, og det er saaledes ikke indskrænket til Kjøbenhavn eller Sjællands Stift, at kun derfra skulde vælges Børn til at antages i Stiftelsen, og at Kong Frederik den 4de taler udtrykkelig i Fundatsen om den faderlige Omfarg, som Vi, heder

der det, for Børes Riger ere pligtige at have, og om Fader og Moderløse Børn i Almindelighed. Men skulde samtlige Provindser drage denne Fordeel af Indretningen, bemærker Directionen, at det neppe kunde skee paa anden Maade, end at de Børn, som ere efter Fundatsen qualificerede til Understøttelse af Vaisenhuset, ogsaa forblive udi Provindserne, hvortil de høre, og der anbefæres et saadant Opsyn, som kunde være Directionen Borgen for, at de underholdes og opdrages i Overensstemmelse med rigtige Grundsætninger; thi, at Børnene i en spæd Alder skulde sendes fra Norge og Jylland hertil, formener Directionen at ville være forbundet med saa mange Omkostninger og Vanskeligheder, at de ville afskrække Bedkommende fra at vælge denne Maade at underholde og opdrage disse uslykkelige og forladte Børn paa. Ved forommældte kongelige Resolution er det fastsat, at Børnene skulde saa meget mueligt udsættes hos flikkelige Folk paa Landet; men Directionen bemærker derved, at, ligesom den ei vil fordrifte sig til at trætte Hs. Majestæts Opmærksomhed ved at udvikle de Grunde, som tale for saadanne Indretninger, hvor Børnene underholdes, opdrages og undervises i eet Hus, under eet Opsyn og ere een Bestyrelse underordnede, og Modgrundene, som stride for Eftersættelsen, paa hvis Betøstning Børnene adskilte udsættes hos Pleiesorældrene, og nyde der det Fornødne, saa maa Directionen dog erklære,

at

at den ikke kan erholde en saadan Vished om de i Riger adspredte og hos Pleiesforældrene sig opholdende Børns physiske og intellectuelle Dannelse, at den tør være ansvarlig for, at Stiftelsens vigtige Piemeed ved dem opnaaes.

Directionen anseer det derfor hensigtsmessigt og overeensstemmende med Fundatsens Aand, at søge saavidt mueligt ved en forandret Forsørgelses Anstalt at forene de Fordeele, som begge Systemer unægteligen have og som rimeligen kan ventes, naar Antallet af de Børn, som ere i et Institut, ikke er saa stort at jo det individuelle Tilsyn med dem kan have, eller at det bliver rimeligt at ingen af dem har samme.

Til dette Piemeeds Opnaaelse har Directionen indstillet til Hs. Majestæts Bifald følgende Forslag.

- 1) Da det neppe kan være Tvivl underkastet, at Vaisenhusets høie Stifter har villet, at Hs. Majestæts Undersaatter i begge Rigerne skulle have Adgang til samme, saa synes det ligesaa retfærdigt, som gavnligt, at et forholdsmaessigt Antal Børn blev i hver Provinds, paa Vaisenhusets Bekostning, indtaget i et Institut eller en Opdragelses Anstalt, for der at nyde den Underholdning, hvortil Stiftelsen giver forsørgte Børn Haab og Adgang. Da kunde Directionen, understøttet af den verdslige og geistlige Øvrighed paa Stedet, søie gode Foranstaltninger, enten
selv

selv umiddelbar, eller ved Overøvrigheden, undersøge Bestyrelsesmaaden, forvisse sig om sammes Rigtighed, og saaledes beroliges i Henseende til Børnenes vedværende Dannelselse til gode og nyttige Borgere i Staten. Da vilde hele Landet, taknemmelig for Regjeringens milde og sig udbredende Omsorg for den forladte og ulykkelige Ungdom, prise Indretningen og velsigne den og dens Stiftere, hvis vise Formaal var at afhjælpe Nød og bortfjerne Elendighed. Ikke Hovedstaden alene blev da i Besiddelse af disse Statsbestyrerens Velgjerninger, som de øvrige Undersaatter kuns kjende af Navnet. I Stedet for eet Institut bleve der flere. I Stedet for eet stort bleve der mindre, men derfor maafee ogsaa hensigtsmæssigere. I mindre kostbare, men mere velgjørende Stiftelser vilde den opvoksende Ungdom hente Frugterne af den kongelige Gødgjørenhed.

Naar det antages, at 150 Børn kunde for det første underholdes af Stiftelsens Fond, saa synes det, at de foreløbigen kunde fordeles saaledes:

For Sjællands Stift 50
 hvilket Tal Directionen formener ei at kunne være mindre, da Kjøbenhavns Borgere have bidraget til Stiftelsens Gavn, og synes derved at have større Udgang til at nyde Godt af den.

For

For Jylland	30
For Fyen med Øer	20
For Norge	50

2) For de 50 Børn fra Sjællands Stift og Kjøbenhavns Bys maatte enten kjøbes eller bygges et Hus, i hvilket de opdroges og dannedes efter en saadan Plan og under saadan Bestyrelse, hvortil Directionen tilbyder sig at ville indkomme med allerunderdanigst Forslag. Directionen yttre foreløbigt, at, da det unægteligen var een af de Hensigter, som Baisenhuss Stifteren har havt med denne Indretning, at Børnene, som indtoges i samme, skulde dannes til due- lige Haandværkere, saa kunde man ved denne nye Indretning have særdeles Hensyn hertil og benytte den Anledning, som det nyligen indrettede Selskab til Haandværksstandens Forædling maatte give, og Directionen foranledigedes med forenede Kræfter at arbejde til dette Maal.

3) Directionen vil endeligen søge, ved Correspondence med Stiftamtmandene og Biskopperne og alle Vedkommende, at erholde den fornødne Underretning, paa, hvad Maade Planen med Børnenes Opdragelse enten i allerede subsisterende, eller efter rigtige Grund- sætninger anlaggende, Instituter kunde indtages, og derom gjøre nærmere Beretning og Forestilling.

Paa denne Baisenhussdirectionens Forestilling har
det

det behaget Hs. Majestæt, ved at bisfalde Directionens Indstillinger og Forslag om Vaisenhuusbørnenes Fordeling i begge Rigerne, under 7 Mai d. A., at resolve: at Directionen skal indkomme med en Plan om Maaden, paa hvilken Børnene saavel i Kjøbenhavn som de, der skal fordeles i begge Rigerne, hensigtsmæssigst kunne opdrages og undervises.

Under 18 f. M. har det behaget Hs. Majestæt allernaadigst at befale: at der, af det danske Cancellies, det tyske Cancellies, Rentekammerets og Generalitetets Medlemmer, 2 af hvert Collegium, skal, efter disse Collegiers egne nærmere Udnævnelser, nedsættes en Commission, for at bestemme, efter hvilket Forhold Hertugdømmene for Fremtiden skulle deeltage i Armeernes Rekruttering.

Denne Commissions Medlemmer, hvilke endnu ikke alle ere udnævnte, skulle blive anførte i næste Nummer.

Under 18 f. M. er, igjennem det danske Cancellie, udsærdiget et Rescript til Stiftamtmanden over Aarhus Stift, af følgende Indhold: Hs. Majestæt er allerunderdanigst bleven foredraget et fra Stiftamtmanden til Cancelliet indkommet Forslag til Forebyggelse af befrygtende Mangel paa Korn i Kjøbstæderne Aarhus,

Huus, Horsens og Randers. Efterat have taget dette Forslag i næste Overvejelse, vil Hs. Majestæt i den Henseende have fastsat følgende Bestemmelser: 1) de herefter opgivne Borgere i fornævnte Kjøbstæder skulle være pligtige hvert Aar fra 1 Marti til 1 Novbr., uden Hensyn til hvad enten Capitelstarten er høj eller lav, at have følgende Quantiteter af Kornvare i Oplag, til Udlivering mod Betaling efter Øvrighedens Anviisning, nemlig:

- a. Kornhandlere, som selv eie Stibsparter, hver 20 Edr. Rug og 10 Edr. Byg eller Malt.
- b. Kornhandlere, som ikke eie Stibsparter, hver 15 Edr. Rug og 5 Edr. Byg eller Malt.
- c. Brændeviinsbrændere, hver 6 Edr. Rug og 4 Edr. Byg eller Malt.
- d. Vagere, hver 10 Edr. Rug.

2) Endskjøndt disse Kornvare skulle være anskaffede inden 1 Marts hvert Aar, saa maa derpaa dog ikke uden i yderste Nødsfald gives Anviisning, uden fra 1 Juli indtil 1 Novbr. I Slutningen af Juni Maaned og ellers saa ofte Stiftamtmanden maatte ansee det fornødent, skal Beholdningerne eftersees, og, dersom noget da maatte mangle i det Quantum, som enhver af fornævnte Borgere er paalagt at have i Beredskab, eller det Korn, som forevises, ikke skjønes at være af tilberlig Godhed, skal den Vedkommende inden en vis Tid

Tid og under en daglig Mulet, som begge Deele af Stiftsamtmanden bestemmes, være pligtig at forskaffe det Manglende, eller gode Kornvare i Stedet for de kasserede; 3) Af Oplaget skal intet udleveres, uden mod Betaling efter gangbar Priis, hvilken Priis Magistraten med 4 af de eligerede Mænd og 4 af de ældste Oplagshavere skulle forenes om og bekendtgjøre. Anviisningssteder gives af Magistraten, men der maa ikke til nogen anvises høiere end 4 Skjepper paa eengang og ei mindre end een Skjeppe. 4) Hvad Fattigvæsenet heraf erholder, skal dette betale ligesom enhver anden. 5) Med disse Oplag skal især have Hensyn til at forskaffe Hjælp for fattige Haandværkere, Enker og Familier i smaae Vilkaar, de giste af Landmilitair-Etaten og de giste Søefolk, samt endeligen Dagleiere, hvilke alle ei kan formodes at have Leilighed til at forsyne sig for lang Tid.

Ved Reskript af 18 f. M., til Stiftsamtmanden over Aalborg Stift, er det beselet: at der, efter en approberet Tegning, skal i Aalborg opføres et nyt Arresthuus $42\frac{1}{2}$ Alen langt og 15 Alen bredt, som indrettes til at rumme 10 Arrestanter, samt til Bærelser for en Fangevogter, foruden fornøden Gaard og Haugeplads ved Huset.

Fovgivninger.

(Glatning af Reglementet angaaende Borger-
væbningen &c.)

§ 14. Det skal ikke være nogen Borger formeent, naar Bagter skulle gjøres, da at lade Tjenesten besørge ved en anden Borger; men, naar hele Borgereskabet sammenkaldes, enten til Mynstringer eller af anden Aarsag, bør han møde personlig, med mindre lovligt Forsald hindrer ham deri.

§ 15. Om end nogen af Borgervæbningen skulde i Tjenestefager troe sig af sin Foresatte usorrettet, bør han dog, uden Indvending, udføre dennes Befaling; men, naar dette er sket, kan han fremføre sin Klage for Corpsets Chef, som da foranstalter Sagen undersøgt og afgjort paa den Maade, som i det følgende foreskrives.

§ 16. Til at undersøge og paa kjende alle Forseelser, Tjenesten vedkommende, skal der i enhver Sag ned sættes en borgerlig Krigsret, bestaaende af den øverste Magistrats Person, Politimesteren, om han ikke med den første er een Person, den Commanderende for Borgervæbningen og 2 Officerer af det Corps, hvorunder den, der har begaaet Forseelsen, henhører; hvilke Ledsagere af Borgervæbningen udnavnes af den Høistcommanderende for samme. I denne Ret fører Raadstueskrivaren Protokollen. Proceduren i denne Ret og Executionen af dens Domme sker paa samme Maade, som for Politiretterne er anordnet.

§ 17.

§ 17. Forsømmelser i Tjenesten straffes med Bøder fra 2 Mk. til 10 Rdlr. efter Forseelsens Grad, samt den Paagjældendes Formue.

§ 18. Overhørighed eller Opsætsighed mod Forsatte, eller Forsømmelser igjentagne Gange, eller hvor de i forrige § bestemte Bøder ei ansees tilstrækkelige, der maae, efter Omstændighederne, højere Bøder indtil 100 Rdlr., eller Arrest paa kort eller længere Tid anvendes.

§ 19. Fornævnte Krigsrets Domme indankes for Høiesteret, naar samme, i Følge 1. 6. 18, ere appellerable; men i andet Fald forbliver det ved Krigsrets-Dømmen.

§ 20. Alle Bøder, som ved denne Ret tilkjendes, tilfalde Fattigvæsenet.

§ 21. Enhver, som herester nedsætter sig i nogen Kjøbstad, for at drive borgerlig Næring, bør, førend saadant tillades, godtgjøre, at han har forskaffet sig det nødvendige Vaabentoi, der bestaaer i Gevær, af samme Caliber, som de øvrige Borgeres, forsynet med Bajonet, samt Patronkasse, indrettet til Patroner, og derhos et Sidegevær, med mindre Bajonetten er indrettet til at bruges som Sidegevær.

§ 22. Samtlige Officerer, som høre til Borgervæbningen, skulde i Tjenesten bære en af Overøvrigheden approberet Uniform, der dog ikke maa være saadan, som
ved

ved noget Corps i Armeen er befaleet, ligesom og det borgerlige Feldtegn af Guld med ivirket grøn Silke; og endeligen tillades dem at bære saadanne Epauletter, som for Borgerskabet i Kjøbenhavn ere bestemte; denne Uniform skal det ogsaa til andre Tider være dem tilladt at bære som Hædersdragt.

§ 23. De Geværer, samt øvrige Munderings-Sorter, der af Byen ere anskaffede til Brug, saavel for 2den Afdeling, som for de Borgere, der ikke selv formaae at bekoste sig samme, skulle bevares paa Raadstuen eller et andet bekvemt Sted, samt strax afleveres hver Gang de af Bedkommende ere brugte.

§ 24. Naar Bagthold paabydes, skeer dette efter Omgang, saa at den ene ikke bebyrdes mere den anden.

§ 25. Den borgerlige militaire Tjeneste fritager ikke nogen fra borgerlige Ombud, som maatte paaligge dem, ligesom disse Ombud ikke heller fritager fra den borgerlige militaire Tjeneste, med mindre Overøvrigheden i enkelte Tilfælde finder, at den Bedkommende umuligen kan bestride begge Dele.

§ 26. I øvrigt bemyndiges den overordnede Øvrighed, hvor Localiteten udfordrer saadant, at approbere, i Overeensstemmelse med de her antagne Grundsætninger, for Borgervæbningens forskjellige Corpser, særskilte Instruxer, der nøiere bestemme de Regler, som skulle

de iagttages, og de forskjellige Pligter, som skulle opfyldes.

Ved Rescript, af 18 f. M., til Stiftamtmanden over Veile Amt, er det borgerlige Artillerie Compagnie i Fridericia forundt de samme Friheder og Rettigheder, som ved Reglementet af 19 Juni 1789 ere tillagte det borgerlige Artillerie i Kjøbenhavn.

Blandede Efterretninger.

Ved Resolution, af 11 f. M., er det tillade Birkedommeren i Kjøbenhavns Rytter Distrikts Birk, saalænge Politimester-Embedet i bemældte Distrikt beklædes af en særskilt Embedsmand, at bære en Uniform, lig den for Personalet ved Kongens Fogeds Contoir i Kjøbenhavn bestemte, og saaledes bestaaende af: karmoisin-rød Kjole med Underfoder af samme Farve, paille Underklæder, dunkelgraae Manchesters Krave og Opflag med Guldgalon om samme, og Guldepaulet paa høire Skulder, og, da Omstændighederne mueligen ogsaa paa flere Steder kunde foranledige en lige Adskillelse imellem Politimesters- og Foged-Embedet, er det tillige resolveret: at de Undersøvrigheds Personer, der ikke, som kongelige Fogder, tillige beklæde Politimesters Embede paa Stedet, ligeledes maae tillades at bære en saadan Uniform, som den ovenansførte.

Hs. Majestæt har, under 18 f. M., allernaadigst resolveret: "at Politimesteren i Kjøbenhavn skal herester, til den for dette Embede anordnede Uniform, bære saadanne Epauletter, som Stiftsbefalingsmændene og Amtmændene ere befalede at anlægge."

Under 18 f. M. har Hs. Majestæt allernaadigst befalede: at samtlige Veimestere i Norge herester skulle bære en Uniform, bestaaende af: karmoisinrød Kjole med sorte Rabatter, Krave og Opslag, gule Knapper og Baand af Guld paa Doublurerne, samt paille Underklæder.

Under 11 f. M. har Hs. Majestæt allernaadigst resolveret: at Medicatet ved Sorøe Academie og Gods skal adskilles fra Chirurgicatet ved bemældte Academie og Gods, samt fra Distrikts Chirurgicatet i Sorøe Amt, hvorunder et Strykke af Holbeks Amt er indbefattet.

Efterat Cancelliet havde forelagt Hs. Majestæt de fra samtlige Stiftamtmand i Norge indkomne Beretninger om Borgervæbningens Forsatning i Kjøbstæderne sammesteds, saavelsom de Foranstaltninger, hvilke under Krigsuroldighederne vare blevne føiede til Kjøbstædernes Forsvar, har det behaget allerhøiøstamme under 23 October f. A. allernaadigst at resolve saaledes:

"Vi

”Vi have ladet Os omstændeligen foredrage de til Vort danske Cancellie indsendte Beretninger om Borger-
væbningens Tilstand i Norges Kjøbstæder. Vi have
deraf seet den Nidkjærhed, med hvilken Vore Stifts,
befalingsmænd heldigen have virket til dette Niemeed,
og tillige den kraftfulde Patriotisme, med hvilken Bor-
gerskabet i Kjøbstæderne har viist sig beteed til, naar
Nødvendigheden opfordrede dem, at forsvare et elsket
Fædreland. Vi ville derfor, at Vort danske Can-
cellie tilkjendegiver Stiftramtmændene Vort allerhøieste
Bisald med deres udmærket gode Forhold, og ved
dem Borgerskabet Vor særdeles Tilfredshed med
deres udviiste Sindelaug, som fortjener Vor Agtelse
og Tak.”

Befordringer og Ufgang.

Under det danske Cancellie: Den 18 Juni er
Cand. Juris C. M. de Falsen meddeelt Bevilling som
Procurator i 2 Aar paa Prøve ved Aggershuus Stifts
Overret, samt alle Underretter baade i Kjøbstæderne og
paa Landet i bemældte Stift. Den 2 Juli, Bataljons-
Chirurg Weise beskikket til Stads-Chirurg i Trondhjem
og Chirurgus i Trondhjems Amt, samt Læge ved Rade-
syge Hospitalet i Trondhjem.

Under det tydske Cancellie: Den 25 Juni er
Cand. Theol. D. Holst confirmeret som valgt Præst for
Niesum Menighed i Lønder Amt. Uns

Under Generalitetet: Den 18 Juni, ved det 2det østre-jydske Landeværn-Regiment er Capt. v. Brocks ansat som Major og Bataljons-Commandeur; Kammer-raad og Told-Inspecteur Walling i Eolding forundt Majors Character af Landeværnet, og Prem. Lieut. a la suite C. H. v. Friis afgaaet fra norske Livregiment. Ved Rønne Borger-Compagnier paa Bornholm, er Capt. Roefoed, Lieut. Sonne og Fændrik Jbsen afgaaede fra 1ste Compagnie; Lieut. H. M. Bohe af 2det, beskikket til Capt. ved 1ste Comp.; Fændrik Arboe til Lieut. ved 2det og Fændrik ref. Stender til Lieut. ved 1ste Comp.; Fændrikkerne ref. H. B. Rasch og P. Marcher til virkelige Fændrikker resp. ved 2det og 1ste Comp., og Fændrik ref. H. Rasch af 2det Comp. afgaaet og ansat i samme Qualite ved Bøsterherreds Compagnie. F. C. v. Schmidten udnævnt til Cornet a la suite ved det schlesvigke Mytter-Regiment. Den 25. den i Livgardien til Føds staaende Fændrik, Sec. Lieutenant v. Brockdorff, beskikket til virkelig Sec. Lieut., og Fændrik af Kronprindsens Reg., D. v. Castonier, til virkelig Fændrik, begge i bemældte Garde. Candidatus Juris C. N. A. Hoffmeister beskikket til Auditeur ved Dronningens Liv-Regiment; C. F. W. v. Bielefeldt til Cornet a la suite ved Husarregimentet.

Under Admiralitetet: Den 18 Juni er Baadsmænd Lars Andersen beskikket til Skipper ved Sammelholms Brædbank.